

Trends uitgaansgeweld

September 2016 t/m december 2016

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid volgt de trends in veiligheid en criminaliteitspreventie. Zo ook op het gebied van uitgaansgeweld en veilig uitgaan. Deze inzichten delen we graag met u! Deze infosheet vat de ontwikkelingen van september tot en met december 2016 samen.

NIEUWE PUBLICATIES

Alcoholgebruik en DHW geëvalueerd

Het afgelopen jaar heeft het ministerie van VWS diverse onderzoeken laten uitvoeren naar alcoholgebruik en het toezicht hierop. Hieronder lichten we de resultaten van een aantal onderzoeken uit, in het bijzonder de onderzoeken die raken aan de veiligheid in het uitgaansleven.

Bureau Intraval [onderzocht](#) de stand van zaken van zowel de gemeentelijke preventie- en handavingsplannen, als het lokaal toezicht op de naleving van de DHW. Gemeenten zijn onder andere gevraagd naar hun inschatting van de invloed van het preventie- en handavingsplan op het tegengaan van ordeverstoringen door alcoholgebruik van jongeren. 50,3% van de bevraagde gemeenten beoordeelde deze invloed met een voldoende (rapportcijfer 6 of hoger). De gemeenten die zeggen dat het plan onvoldoende helpt om verstoring van de openbare orde tegen te gaan, zien het plan vaak als een formaliteit. Bovendien worden er, sinds het plan is vastgesteld, geen andere handavingsacties ondernomen. Tenslotte geven meerdere, met name kleine, gemeenten aan dat er geen ordeverstoringen door alcoholgebruik van jongeren zijn in hun gemeente.

Het CCV [evalueerde](#) de handhaving van de DHW door boa's. Uit een enquête onder 157 toezichthouders blijkt dat ongeveer de helft van de toezichthouders vindt dat de DHW voldoende mogelijkheden geeft om handhavend op te treden. De decentralisatie wordt door een kwart van de toezichthouders die de enquête hebben ingevuld als positief ervaren.

In bijna de helft van de gemeenten worden testkopers ingezet bij de handhaving van de DHW. Ruim 55 toezichthouders geven aan zich niet of slechts soms gesteund te voelen door de burgermeester, meestal omdat de belangen in de betreffende gemeenten ergens anders liggen. Samenwerking met toezichthouders uit andere gemeenten vindt in ongeveer de helft van de gevallen plaats. Als laatste geven veel toezichthouders aan dat de wederverstrekker strafbaar gesteld moet worden in de wet.

YoungWorks [onderzocht](#) het drinkgedrag van jongeren: waar wordt door hen gedronken en hoeveel? Het uitgaansleven (clubs, discotheek, café, restaurants, festivals, evenementen) vormt een populaire setting voor jongeren om alcohol te drinken. De lijst wordt echter aangevoerd door de thuis-setting: thuis bij ouders of bij vrienden. Het hoogst aantal alcoholische consumpties (per jongere) wordt genuttigd tijdens een bezoek aan een club of discotheek (11,2 standaardglazen). Bier is het meest populair.

Nationale Drug Monitor 2016

Het Trimbos en het WODC publiceerden de [Nationale Drug Monitor 2016](#) over het drugsgebruik in ons land, onder andere in het uitgaansleven.

Wat valt op:

- Cocaïne in het uitgaansleven is minder populair dan amfetamine en ecstasy.
- Er waren al eerder signalen uit het uitgaansleven over een toename in het ecstasygebruik. In een landelijke online survey in 2016 had iets meer dan de helft (55%) van de uitgaande jongeren en jongvolwassenen ooit ecstasy gebruikt. 46% in het afgelopen jaar en 22% in de afgelopen maand.

- In het uitgaansleven lijkt de eerdere stijging van de populariteit van amfetamine af te nemen. Toch blijkt dat een derde van de uitgaanders ervaring had met amfetamine, een kwart had het in het afgelopen jaar gebruikt en een op de acht nog in de afgelopen maand.
- Bijna een kwart (24,5%) van de uitgaanders had in het afgelopen jaar 4-fluoramfetamine (4-FA) gebruikt en bijna een op de tien (9,5%) was een recente gebruiker van 2C-B, een middel dat sinds 1997 op lijst I van de Opiumwet staat.
- GHB wordt relatief vaak door uitgaande jongeren en jongvolwassenen gebruikt. 14% van de uitgaanders van 15-35 jaar had ervaring met GHB of GBL, gammabutyrolacton, een van de ingrediënten van GHB. In Amsterdam wordt signaleerd dat het imago van GHB negatiever wordt, onder andere vanwege onderlinge kritiek op 'out gaan' en bewustwording over het verslavingsrisico, al blijft het middel een vaste plek in het uitgaansleven innemen.

Drugs in plaats van alcohol?

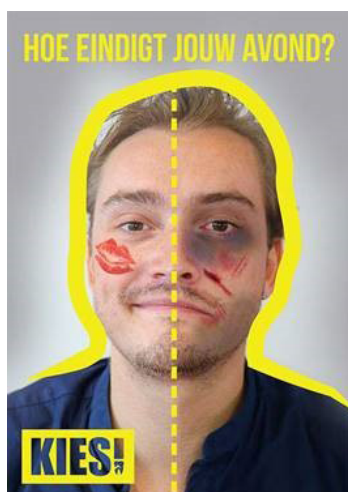
Door de verhoging van de alcoholleeftijd naar 18 jaar ontstond er twijfel over het drugsgebruik onder minderjarigen. Zouden zij door de wetswijziging vaker drugs gaan gebruiken als alternatief voor alcohol? Om deze vraag te beantwoorden, heeft het [Trimbos-instituut](#) afgelopen jaar diverse prevalentie-onderzoeken naast elkaar gelegd. Daarnaast zijn zowel experts als jongeren gevraagd naar hun ideeën hierover. Op basis hiervan lijkt de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol niet te hebben geleid tot een stijging van drugsgebruik onder 16- en 17-jarigen. Wel adviseert het Trimbos om de ontwikkelingen op dit vlak goed te monitoren.

AANPAK UITGAANSGEWELD EN -OVERLAST: STAND VAN ZAKEN

Kiezen tegen uitgaansgeweld in Den Bosch

Gemeente, politie en horeca in Den Bosch willen met de KIES-campagne jongeren bewust maken van de keuze die zij hebben wanneer ze geweld tegenkomen tijdens het uitgaan. Zaterdag 26 november en 17 december hielden ze een actie bij de Parade.

Jongeren deden vrijwillig een blaastest en lieten een speciale polaroid foto maken. Ook zijn er interviews met ze afgenomen. Op 26 november deze zo'n 150 jongeren mee aan de actie. Met zo'n 225 jongeren is gesproken over uitgaansgeweld. "Jij hebt altijd een keuze. Kies ervoor om vriendelijk te blijven, snap dat de ander gedronken heeft en houd de eer aan jezelf. Zo word je een echte hero!", aldus de campagnewebsite.

De gemeente werkt in dit project samen met o.a. Koninklijke Horeca Nederland, horeca aan de Parade, GGD, Halt, Novadic Kentron, Jeugdwerk, Politie, KW1 en het ministerie van VenJ. Neem een kijkje op de campagnewebsite voor meer informatie: www.kies-hero-zero.nl

Wet middelenonderzoek geweldplegers: gestart!

Op 1 januari 2017 is in Eindhoven, Alkmaar en regio Harderwijk-Ermelo-Putten begonnen met alcohol-testen bij verdachten van geweld. Dit is in het kader van de gefaseerde implementatie van de wet middelenonderzoek geweldplegers. Verdachten van geweld kunnen zwaardere straffen krijgen of een voorwaardelijke sanctie als een alcoholverbod, als uit de tests blijkt dat ze onder invloed van drugs of alcohol waren.

Omdat nog niet standaard in een proces-verbaal wordt gemeld of er drugs of alcohol in het spel zijn, weet de rechter niet of de dader onder invloed is. Vanaf 1 januari maakt een zogeheten middelenonderzoek duidelijk of de verdachte zich onder invloed van alcohol (of drugs) heeft misdragen. Om te beginnen in de drie startgebieden, waarbij alleen wordt getest op alcohol. Vanaf 1 juli worden geweldverdachten op alcohol en drugs getest in heel Nederland.

Meer informatie over deze wet staat ook op [de website van het CCV](#). Het CCV volgt deze wet op de voet vanwege de beleidsinformatie die de politieregistratie eventueel oplevert.

Nieuw Tilburgs maatregelenpakket tegen uitgaansgeweld

Horecastewards, een speciaal Horeca Alarm Systeem en extra controles onder jeugd die zich thuis heeft 'ingedronken'. Een greep uit de maatregelen waarmee de gemeente Tilburg het aantal geweldsincidenten in 2018 wil halveren ten opzichte van de 286 incidenten in 2011.

De horeca-stewards zijn sinds afgelopen december actief. Ze spreken bezoekers van het uitgaansgebied aan, sussen vroegtijdig, corrigeren en wijzen op (gedrags)regels. Het Horeca Alarm Systeem volgt deze maand (januari 2017). Hiermee kunnen horecaportiers snel contact opnemen met politie en cameratoezicht. Omdat alcoholgebruik een grote rol speelt bij uitgaansgeweld, gaat de gemeente maatregelen nemen om het alcoholgebruik onder jongeren te beperken. Jongeren worden gecontroleerd op 'indrinking' bij fietspaden naar het centrum of in de bus. Ook neemt de politie blaastesten af onder minderjarigen in het centrum, komt er voorlichting op scholen en wordt er gecontroleerd op schoolfeesten. Daarnaast start de komende periode het LivingLab Tilburg in het uitgaansgebied, naar goed voorbeeld van het Stratumseind in Eindhoven. Hier wordt onder meer geëxperimenteerd met de inzet van verlichting en geluid, 3D visualisatie en big data patroonanalyse. Het LivingLab Tilburg is een samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie, horeca, het Dutch Institute for Technology Safety & Security en de gemeente.

Maatregelen zoals de horecastewards en Horeca Alarm Systeem staan ook in de [Keuzewijzer Veilig Uitgaan](#) van het CCV.

NIEUWE INSTRUMENTEN EN HANDREIKINGEN

Opwindingsdelier en uitgaansgeweld: factsheet

Omgaan met agressief gedrag is onderdeel van het professioneel handelen van politie, veiligheidspersoneel en hulpverleners, ook in het uitgaansleven. Belangrijk is dat zij moedwillig agressief gedrag kunnen onderscheiden van agressief gedrag ten gevolge van een opwindingsdelier. Het opwindingsdelier is een ernstig en acuut gezondheidsprobleem, vaak gerelateerd aan druggebruik, dat zich uit in ongerichte agressie.

In de 'Factsheet Opwindingsdelier. Informatie voor politie, beveiliging en hulpverlening' van het Trimbos-instituut wordt ingegaan op de risico's voor zowel de patiënt als voor omstanders en hulpverleners. Ook wordt uitgelegd hoe je een opwindingsdelier herkent en wat wordt verstaan onder veilige fixatie. Samenwerking tussen de verschillende diensten als politie, beveiliging en hulpverlening is hierbij van groot belang.

Keuzewijzer Veilig Uitgaan uitgebreid

Jongeren hebben regelmatig een rol in het ontstaan van uitgaansgeweld en -overlast. Politie en Halt ontwikkelden afgelopen jaar nieuwe maatregelen tegen deze uitgaansproblemen, waaronder De Confrontatie en de Halt-straf. Beide maatregelen zijn specifiek bedoeld voor jeugdige overlastplegers in het uitgaansleven. Maak gebruik van hun positieve ervaringen en raadpleeg de [Keuzewijzer Veilig Uitgaan](#).

In [De Confrontatie](#) worden minderjarige jongeren, en hun ouders, geconfronteerd met camerabeelden van zichzelf terwijl ze dronken zijn. De politie maakt deze beelden op het moment dat een jongere wordt aangehouden. Het doel is om jongeren en hun ouders bewust te maken van de veiligheidsrisico's van dronkenschap en om herhaling te voorkomen. Deze maatregel werd ontwikkeld door de politie in Amersfoort.

Jongeren kunnen na het plegen van bepaalde delicten, zoals overlast, alcoholmisbruik en diefstal, via politie en boa's [de Halt-straf](#) aangeboden krijgen. De Halt-straf is een pedagogische interventie om een jongere te laten leren en een tweede kans te bieden, door inzicht te geven in zijn gedrag en handelingsalternatieven aan te bieden. De Halt-straf is recent doorontwikkeld, waarbij onder andere de rol van de ouders is vergroot.

[De Confrontatie](#) en [de Halt-straf](#) stonden onlangs ook in het online magazine *Secondant*, van het CCV.

"Test, test!": e-learning KVVU

Het CCV ontwikkelt op dit moment de e-learning KVVU. De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVVU) helpt om stap-voor-stap een effectieve lokale aanpak Veilig Uitgaan vorm te geven. Met de nieuwe online leeromgeving leert de gebruiker om als KVVU-procesbegeleider op te treden en te werken volgens de KVVU-methode. Degene die de eindtoets goed doorstaat, ontvangt een certificaat.

In januari gaan we de e-learning KVVU voorleggen aan een testpanel. Hiervoor zoeken we nog gemeenteambtenaren met Veilig uitgaan in portefeuille! Geïnteresseerd? Stuur dan een mail naar CCV-adviseur Marjolijn van Hest, marjolijn.vanhest@hetccv.nl.

In het eerste kwartaal van 2017 wordt de KVVU e-learning officieel gelanceerd.

GELUIDEN UIT HET VELD

Nieuw: Alliantie Naleving Leeftijdsgrens Alcohol

De Alliantie bestaat uit partners die betrokken zijn bij de verkoop van alcohol, zoals Koninklijke Horeca Nederland, NOC-NSF, Landelijk kamer verenigingen (studenten), Nederlandse brouwers, etc. Zij streven ernaar om de leeftijdscontrole op de verkoop van alcohol nog verder te verbeteren door samen te werken en inzichten te delen, is op de [website van de Alliantie](#) te lezen.

Op de website worden praktijkvoorbeelden uit diverse sectoren uitgelicht. Twee voorbeelden vanuit de horeca:

- Horeca-ondernemers in de dorpsstraat op Texel hebben een leegstaand pand omgebouwd tot legitimatieruimte. Hier moet het uitgaanspubliek langs om zich te legitimeren voor ze ergens naar binnen mogen. Minderjarigen krijgen een rood bandje, meerderjarigen een groene.
- Een discotheek in Rijssen nodigt de jongeren die het echt te bont maken uit voor een gesprek, soms samen met hun ouders. Het komt voor dat jongeren dan naar Halt en/of de politie doorgestuurd worden als de problemen te groot zijn.

Discriminatie in de horeca

Discriminatie en racisme zijn onderwerp van een maatschappelijke discussie in de media, op straat en op de werkvloer. Op 27 november 2016 zond SBS6 een aflevering uit van 'Undercover in Nederland', over discriminatie in de horeca. Wilt u deze aflevering terugkijken, dan kan dat via de [website van SBS6](#). [Koninklijke Horeca Nederland](#) zette een reactie op de uitzending op de KHN-website.

Hulpmiddelen en landelijk beleid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een effectieve aanpak van discriminatie in de horeca. Hiervoor is de handreiking 'Aanpak horecadiscriminatie door de gemeente' van het ministerie van SZW uit 2014 beschikbaar. [Goed deurbeleid en heldere huisregels](#) kunnen bovendien helpen om discriminatie aan de deur te voorkomen. Het Kennisplatform Integratie en Samenleving zette een aantal [do's en dont's](#) op een rij over het bespreekbaar maken van discriminatie.

Het ministerie van BZK voert op dit moment het [Nationaal actieprogramma tegen discriminatie](#) uit. Hierin staat o.a. dat in 2017 de effectiviteit van de gemeentelijke aanpak van horecadiscriminatie besproken zal worden met onder meer de VNG, antidiscriminatie-voorzieningen en gemeenten.

Verf tegen wildplassen en meer inspiratie

Wildplassers in het uitgaanscentrum van Goes moeten oppassen. De gemeente gaat op een aantal 'populaire' muren een coating aanbrengen waardoor de urine net zo hard terugkomt richting de benen van de wildplasser.

Een muur die terugplast, is een van de voorbeelden in de nieuwe [CCV-publicatie Veiligheidsverleiding](#). Dit inspiratieboek biedt ruim 50 voorbeelden van hoe u mensen door een andere inrichting van de omgeving kunt verleiden tot gewenst gedrag. Zoals afschriklicht en urinemoleculen tegen wildplassen, maar ook zintuigbeïnvloeding tegen andere uitgaansproblemen. Doe uw voordeel met dit mooie inspiratieboek!

MEER INFORMATIE

Voor vragen en opmerkingen kunt u contact opnemen met CCV-adviseur Aanpak Geweld en Veilig uitgaan Marjolijn van Hest, via e-mail marjolijn.vanhest@hetccv.nl of tel 06 1335 0089.

